

ส่วนที่ 1

นโยบายและการบริหารจัดการ
การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

01

กลยุทธ์การดูแลที่เน้นกีมเพื่อการ
เลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างต่อเนื่อง

1. UNICEF. Infant and young child feeding: recommended feeding practice. 2019. Cited 25 November 2019. Available at: <https://data.unicef.org/topic/nutrition/infant-and-young-child-feeding>.
2. Victora CG, Bajiv R, Barros AD, Franca GVA, Horton S, Krasevec J, et al. Breastfeeding in the 21st century: epidemiology, mechanisms, a lifelong effect. Lancet 2016; 387: 475-90.
3. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. ประเทศไทย การสำรวจสถานการณ์เด็กและสร้างในประเทศไทย พ.ศ. 2558-2559: รายงานผลการสำรวจที่สำคัญ สิงหาคม 2559. หน้า 3-4. 2017. Cited 8 December 2019. Available at: [https://www.unicef.org/thailand/media/176/file/Key%20Findings%20from%20Thailand%20Multiple%20Indicator%20Cluster%20Survey%202015-2016%20\(English\).pdf](https://www.unicef.org/thailand/media/176/file/Key%20Findings%20from%20Thailand%20Multiple%20Indicator%20Cluster%20Survey%202015-2016%20(English).pdf).
4. UNICEF. Infant and young child feeding: Executive breastfeeding rate by country. 2019. Cited 25 November 2019. Available at: <https://data.unicef.org/topic/nutrition/infant-and-young-child-feeding>
5. Jones G, Steketee RW, Black RE, Bhutta ZA, Morris SS; Bellagio Child Survival Study Group. How many child deaths can we prevent this year? Lancet 2003; 362: 65-71.
6. Horta BL, Victora C. Long-term effects of breastfeeding: a systematic review. 2013. World Health Organization. Cited 25 November 2019. Available at: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/79198/1/9789241505307_eng.pdf

7. The Global Breastfeeding Collective, UNICEF, WHO. Breastfeeding: A smart investment. 2019. Cited 25 November, 2019. Available at: <https://ffmuskoka.org/breastfeedind-a-smart-investment>
8. NEOVITA Study Group. Timing of initiation, patterns of breastfeeding, and infant survival: prospective analysis of pooled data from three randomised trials. *Lancet Glob Health* 2016; 4(4): e266–75.
9. Ladomenou F, Moschandreas J, Kafatos A, Tselentis Y, Galanakis E. Protective effect of exclusive breastfeeding against infections during infancy: a prospective study. *Arch Dis Child* 2010; 95(12): 1004–8.
10. Duijts L, Jaddoe VWV, Hofman A, Moll HA. Prolonged and exclusive breastfeeding reduces the risk of infectious diseases in infancy. *Pediatrics* 2010; 126(1): e18–e25. Available at: www.pediatrics.org/cgi/content/full/126/1/e18
11. Ip S, Chung M, Raman G, Chew P, Magula N, DeVine D, et al. Breastfeeding and Maternal and Infant Health Outcomes in Developed Countries. Evidence Report/Technology Assessment No. 153 (Prepared by Tufts-New England Medical Center Evidence-based Practice Center, under Contract No. 290-02-0022). AHRQ Publication No. 07-E007. Rockville, MD: Agency for Healthcare Research and Quality. April 2007.
12. Bowatte G, Tham R, Allen KJ, Tan DJ, Lau M, Dai X, et al. Breastfeeding and childhood acute otitis media: a systematic review and meta-analysis. *Acta Paediatr* 2015; 104 (467): 85–95.
13. Nishimura T, Suzue J, Kaji H. Breastfeeding reduces the severity of respiratory syncytial virus infection among young infants: a multi-center prospective study. *Pediatr Int* 2009; 51(6): 812–6.
14. Ip S, Chung M, Raman G, Trikalinos TA, Lau J. A summary of the Agency for Healthcare Research and Quality's evidence report on breastfeeding in developed countries. *Breastfeed Med* 2009; 4 (suppl 1): S17–30. doi: 10.1089/bfm.2009.0050.
15. Barclay AR, Russell RK, Wilson ML, Gilmour WH, Satsangi J, Wilson DC. Systematic review: the role of breastfeeding in the development of pediatric inflammatory bowel disease. *J Pediatr* 2009; 155(3): 421–6.
16. Xu L, Lochhead P, Ko Y, Claggett B, Leong RW, Ananthakrishnan AN. Systematic review with meta-analysis: breastfeeding and the risk of Crohn's disease and ulcerative colitis. *Aliment Pharmacol Ther* 2017; 46(9): 780–9.

17. Mahon J, Claxton L, Wood H. Modelling the cost-effectiveness of human milk and breastfeeding in preterm infants in the United Kingdom. *Health Econ Rev* 2016; 6: 54. DOI:10.1186/s13561-016-0136-0
18. Herrmann K, Carroll K. An exclusively human milk diet reduces necrotizing enterocolitis. *Breastfeed Med* 2014; 9(4): 184–90.
19. Colaizy TT, Bartick MC, Jegier BJ, Green BD, Reinhold AG, Schaefer AJ, et al. Impact of optimized breastfeeding on the costs of necrotizing enterocolitis in extremely low birthweight infants. *J Pediatr* 2016; 175: 100-105.e2. doi: 10.1016/j.jpeds.2016.03.040.
20. Greer FR, Sicherer SH, Burks AW. American Academy of Pediatrics Committee on Nutrition; American Academy of Pediatrics Section on Allergy and Immunology. Effects of early nutritional interventions on the development of atopic disease in infants and children: the role of maternal dietary restriction, breastfeeding, timing of introduction of complementary foods, and hydrolyzed formulas. *Pediatrics* 2008; 121(1): 183–91.
21. Yan, J, Liu L, Zhu Y, Huang G, Wang PP. The association between breastfeeding and childhood obesity: a meta-analysis. *BMC Public Health* 2014; 14 :1267. doi:10.1186/1471-2458-14-1267.
22. Metzger MW, McDade TW. Breastfeeding as obesity prevention in the United States: a sibling difference model. *Am J Hum Biol* 2010; 22(3): 291–6.
23. Rosenbauer J, Herzig P, Giani G. Early infant feeding and risk of type 1 diabetes mellitus-a nationwide population-based case-control study in pre-school children. *Diabetes Metab Res Rev* 2008; 24 (3): 211–22.
24. Owen CG, Martin RM, Whincup PH, Smith GD, Cook DG. Does breastfeeding influence risk of type 2 diabetes in later life? A quantitative analysis of published evidence. *Am J Clin Nutr* 2006; 84(5): 1043-54.
25. Martin RM, Gunnell D, Owen CG, Smith GD. Breast-feeding and childhood cancer: A systematic review with metaanalysis. *Int J Cancer* 2005; 117: 1020-31.
26. Horta BL, Loret de Mola C, Victora CG. Breastfeeding and intelligence: a systematic review and meta-analysis. *Acta Paediatr* 2015; 104(467): 14-9.
27. ณัฐดา อุนกุล, วีณา จีระแพทย์. การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ในเด็กที่เลี้ยงด้วยนมแม่และนมผง. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตร์บัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2549.
28. Vohr BR, Poindexter BB, Dusick AM, Langer JC, Poole WK; National Institute of Child Health and Human Development National Research Network. Persistent beneficial effects of breast milk ingested in the neonatal intensive care unit on outcomes of

- extremely low birth weight infants at 30 months of age. *Pediatrics* 2007;120(4): e953-9.
29. Isaacs EB, Fischl BR, Quinn BT, Chong WK, Gadian DG, Lucas A. Impact of breast milk on intelligence quotient, brain size, and white matter development. *Pediatr Res* 2010; 67(4): 357-62.
 30. Lucas A, Morley R, Cole TJ. Randomised trial of early diet in preterm babies and later intelligence quotient. *BMJ* 1998; 317: 1481-7.
 31. Deoni SC, Dean DC, Piryatinsky I, O'Muircheartaigh J, Waskiewicz N, Lehman K, et al. Breastfeeding and early white matter development: A cross-sectional study. *Neuroimage* 2013; 82: 77-86.
 32. ขวัญนุช พชรบูรณ์, วีณา จีระแพทย์ ผลของโปรแกรมการจัดการความเจ็บปวดด้วยการดูดนมแม่ต่อการตอบสนองความเจ็บปวดในทารกแรกเกิดที่ได้รับการเจาะหlodดเลือดดำ. วารสารเกื้อการรุณย์ 2556; 20 (2): 70-83.
 33. Vennemann MM, Bajanowski T, Brinkmann B, Jorch G, Yücesan K, Sauerland C, et al. Does breastfeeding reduce the risk of sudden infant death syndrome? *Pediatrics* 2009; 123(3): e406-e10. doi: 10.1542/peds.2008-2145.
 34. Thompson JMD, Tanabe K, Moon RY, Mitchell EA, McGarvey C, Tappin D, et al. Duration of Breastfeeding and Risk of SIDS: An Individual Participant Data Meta-analysis. *Pediatrics* 2017; 140(5): e20171324. doi: 10.1542/peds.2017-1324
 35. Chowdhury R, Sinha B, Sankar MJ, Taneja S, Bhandari N, Rollins N, et al. Breastfeeding and maternal health outcomes: a systematic review and meta-analysis. *Acta Paediatrica* 2015; 104(467), 96–113.
 36. Tharner A, Luijk M, Raat H, van Ijzendoorn M, Bakermans-Kranenburg MJ, Moll HA, et al. Breastfeeding and its relation to maternal sensitivity and infant attachment. *J Dev Behav Pediatr* 2012; 33: 396-404.
doi: 10.1097/DBP.0b013e318257fac3
 37. Stuebe AM, Grewen K, Meltzer-Brody S. Association between maternal mood and oxytocin response to breastfeeding. *J Womens Health (Larchmt)* 2013; 22(4): 352–61. doi: 10.1089/jwh.2012.3768
 38. Torner L. Actions of prolactin in the brain: from physiological adaptations to stress and neurogenesis to psychopathology. *Front Endocrinol* 2016; 7: 25. doi:10.3389/fendo.2016.00025
 39. Vekemans M. Postpartum contraception: the lactational amenorrhea method. *Eur J Contracept Reprod Health Care* 1997; 2(2): 105-11.

40. Brown EJ, Deshmukh P, Antell K. Contraception update: oral contraception. *FP Essent* 2017; 462: 11-19.
41. Trussell J. Contraceptive failure in the United States. *Contraception* 2011; 83(5): 397–404. doi: 10.1016/j.contraception.2011.01.021
42. World Health Organization Task Force on Methods of Natural Regulation of Fertility. The WHO Multinational study of breast-feeding and lactational amenorrhea. IV. Postpartum bleeding and lochia in breast-feeding women. *Fertil Steril* 1999;72 (3): 444–7.
Available at: [https://doi.org/10.1016/S0015-0282\(99\)00273-3](https://doi.org/10.1016/S0015-0282(99)00273-3)
43. Van der Wijden C, Manion C. Lactational amenorrhoea method for family planning. *Cochrane Database of Systematic Reviews* 2015, Issue 10. Art. No.: CD001329. doi: 10.1002/14651858.CD001329
44. Stuebe AM, Rich-Edwards JW, Willett WC, Manson JE, Michels KB. Duration of lactation and incidence of type 2 diabetes. *JAMA* 2005;294(20):2601-10.
45. Jäger S, Jacobs S, Kröger J, Fritzsche A, Schienkiewitz A, Rubin D, et al. Breast-feeding and maternal risk of type 2 diabetes: a prospective study and meta-analysis. *Diabetologia* 2014; 57(7): 1355-65.
46. Gunderson EP, Lewis CE, Lin Y, Sorel M, Gross M, Sidney S, et al. Lactation duration and progression to diabetes in women across the childbearing years: the 30-Year CARDIA Study. *JAMA Intern Med* 2018; 178(3): 328–37.
doi:10.1001/jamainternmed.2017.7978
47. Li DP, Du C, Zhang ZM, Li GX, Yu ZF, Wang X, et al. Breastfeeding and ovarian cancer risk: a systematic review and meta-analysis of 40 epidemiological studies. *Asian Pac J Cancer Prev* 2014; 15(12): 4829-37.
48. Peters S, Yang L, Guo Y, Chen Y, Bian Z, Du J, et al. Breastfeeding and the risk of maternal cardiovascular disease: a prospective study of 300000 Chinese Women. *J Amer Heart Assoc* 2017; 6(6): e006081. doi:10.1161/JAHA.117.006081
49. Nguyen B, Gale J, Nassar N, Bauman A, Joshy G, Ding D. Breastfeeding and cardiovascular disease hospitalization and mortality in parous women: evidence from a large Australian cohort study. *J Am Heart Assoc* 2019; 8: e011056.
doi: 10.1161/JAHA.118.011056
50. Walters D, Dayton Eberwein J, Sullivan L, Shekar M. Reaching the global target for breastfeeding. In: Shekar M, Kakietek J, Dayton Eberwein J, Walters D, Editors. An investment framework for nutrition: Reaching the global targets for stunting, anemia, breastfeeding, and wasting. 2017. Directions in Development-Human Development; Washington D.C: World Bank.

51. Pokhrel S, Quigley MA, Fox-Rushby J, McCormick F, Williams A, Trueman P, et al. Potential economic impacts from improving breastfeeding rates in the UK. *Arch Dis Child* 2015; 100 (4): 334–40.
52. Mahon J, Claxton L, Wood H. Modelling the cost-effectiveness of human milk and breastfeeding in preterm infants in the United Kingdom. *Health Econ Rev* 2016; 6(1): 54-61. doi:10.1186/s13561-016-0136-0
53. เกรียงศักดิ์ จีระแพทัย. การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่: ปัญหาที่พบบ่อยในทารก. ใน. สันติ บุณณะพิตานนท์, อัญชลี ลิมรังสิกุล, น้ำทิพย์ ทองสว่าง. บรรณาธิการ. *Good clinical practice in neonatology*. กรุงเทพฯ: บริษัทแอคทีฟ พรินต์ จำกัด; 2060. หน้า. 402-17.
54. ชนัญญา ศรีเจริญวนิชย์, วีณา จีระแพทัย. ประสบการณ์ชีวิตของมารดาที่ให้นมแม่ในทารกที่ปฏิเสธการดูดเต้า. *วารสารพยาบาลทารก*. 2561; 19 (ฉบับพิเศษ): หน้า 156-66.
55. Balogun OO, Dagvadorj A, Anigo KM, Ota E, Sasaki S. Factors influencing breastfeeding exclusivity during the first 6 months of life in developing countries: a quantitative and qualitative systematic review. *Matern Child Nutr* 2015;11(4):433-51.
56. Thomas J. Barriers to exclusive breastfeeding among mothers during the first four weeks postpartum. *Walden Dissertations and Doctoral Studies*, 2016: 1-108.
57. LoVerde B, Falck A, Donohue PK, Hussey-Gardener B. Supports and barriers to the provision of human milk by mothers of African American preterm infants. *Adv Neonatal Care* 2018; 18(3): 179-88. <https://doi.org/10.1097/ANC.0000000000000477>
58. เกรียงศักดิ์ จีระแพทัย. ปัญหาที่พบบ่อยในแม่ที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่. ใน: เพิ่มศักดิ์ สุเมฆศรี, นาเรศ วงศ์ไฟฟาร์ย, พนีຍ ผลุงเกียรติวนานา, ณัฐรัตน์ ศรีสัตโนเงิน. บรรณาธิการ. *บูรณาการการดูแลเพื่อสุขภาพทารกปริกำเนิดที่ดีขึ้น*. กรุงเทพฯ: บริษัท ยูเนี่ยน ครีเอชั่น จำกัด; 2562. หน้า 93-104.
59. Buttham S, Kongwattanakul K, Jaturat N, Soontrapa S. Rate and factors affecting non-exclusive breastfeeding among Thai women under the breastfeeding promotion program. *Int J Womens Health* 2017;9:689–94.
60. Raissian KM, Su JH. The best of intentions: prenatal breastfeeding intentions and infant health. *SSM-Population Health* 2018; 5: 86-100.
61. Gianni ML, Bezze EN, Sannino P, Baro M, Roggero P, Muscolo S, et al. Maternal views on facilitators of and barriers to breastfeeding preterm infants. *BMC Pediatrics* 2018; 18: 283. doi:10.1186/s12887-018-1260-2.
62. Cox KN, Giglia RC, Binns CW. The influence of infant feeding attitudes on breastfeeding duration: evidence from a cohort study in rural Western Australia. *Int Breastfeed J* 2015;10: 25. doi:10.1186/s13006-015-0048-3.

63. Daly A, Pollard CM, Phillips M, Binns CW. Benefits, barriers and enablers of breastfeeding: factor analysis of population perceptions in Western Australia. *PLoS One* 2014; 9(2): e88204. doi:10.1371/journal.pone.0088204
64. Maira NS, Salman MS, Sarmad MS. Barriers to breastfeeding in South-Asia: a systematic literature review. *J Contracept Stud* 2018;3 (2):15. doi: 10.21767/2471-9749.100048
65. Mahesh P, Gunathunga MW, Arnold SM, Jayasinghe C, Pathirana S, Makarim MF, et al. Effectiveness of targeting fathers for breastfeeding promotion: systematic review and meta-analysis. *BMC Public Health* 2018;18(1): 1140. doi:10.1186/s12889-018-6037-x
66. Primo CC, Nunes BP, Lima EFA, Leite FMC, Pontes MB, Brandão MAG. Which factors influence women in the decision to breastfeed? *Invest Educ Enferm* 2016; 34(1): 198-210.
67. Chua L, Win AM. Prevalence of breastfeeding in Singapore. *Statistics Singapore Newsletter* September 2013. Cited 8 December 2019. Available at: <https://www.singstat.gov.sg/-/media/files/publications/society/ssnsep13-pg10-14.pdf>
68. Fox R, McMullen S, Newburn M. UK women's experiences of breastfeeding and additional breastfeeding support: a qualitative study of Baby Café services. *BMC Pregnancy Childbirth* 2015; 15: 147. doi:10.1186/s12884-015-0581-5
69. Semenic S, Childerhose JE, Lauzière J, Groleau D. Barriers, facilitators, and recommendations related to implementing the Baby-Friendly Initiative (BFI): An Integrative Review. *J Hum Lact* 2012; 28(3): 317-34.
70. Freney E, Johnson D, Knox I. Promoting Breastfeeding-Friendly Hospital Practices: Washington State Learning Collaborative Case Study. *J Hum Lact* 2015; 32 (2): 355-60.
71. Implementation guidance: protecting, promoting and supporting breastfeeding in facilities providing maternity and newborn services—the revised Baby-Friendly Hospital Initiative. Geneva: World Health Organization; 2018. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.
72. Szucs KA, Miracle DJ, Rosenman MB. Breastfeeding knowledge, attitudes, and practices among providers in a medical home. *Breastfeed Med* 2009; 4(1):31-42.
73. Holtzman O, Usherwood T. Australian general practitioners' knowledge, attitudes and practices towards breastfeeding. *PLoS ONE* 2018; 13(2): e0191854. doi: 10.1371/journal.pone.0191854.
74. McLaughlin M, Fraser J, Young J, Keogh S. Paediatric nurses' knowledge and attitudes related to breastfeeding and the hospitalised infant. *Breastfeed Rev* 2011; 19(3): 13–2.

75. ศุภานัน ใบสุวรรณ, วีณา จีระแพทัย. ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมการเต็มงอกด้วยนมแม่ของพยาบาลประจำการ. วารสารพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2554; 23(1): 108-21.
76. Rosin SI, Zakarija-Grković I. Towards integrated care in breastfeeding support: a cross-sectional survey of practitioners' perspectives. *Int Breastfeed J* 2016; 11: 15. doi: 10.1186/s13006-016-0072
77. Smith CD, Balatbat C, Corbridge S, Dopp AL, Fried J, Harter R, et al. Implementing optimal team-based care to reduce clinician burnout. NAM Perspectives. Discussion Paper, National Academy of Medicine, Washington, DC. 2018. Cited 8 December 2019. Available at: <https://nam.edu/implementing-optimal-team-based-care-to-reduce-clinician-burnout>. doi: 10.31478/201809c
78. Snipes C, Alexandros M, O'Donohue W. Team-based stepped care in integrated delivery settings. *FMCH* 2015; 3(1): 39-46.
79. Strickland C, Merrell S, Kirk JK. Centering pregnancy: meeting the quadruple aim in prenatal care. *N C Med J* 2016; 77 (6): 394-7. doi: 10.18043/ncm.77.6.394.
80. Damiano E, Theiler R. Improved value of individual prenatal care for the interdisciplinary team. *J Pregnancy* 2018, article ID 3515302. doi:10.1155/2018/3515302
81. Johnston RC, Haeri S, Hale RT, Lindsley W, McCormick A, Su E. The value of implementing multidisciplinary perinatal care conference in the private practice setting. *AJP Reports* 2017; 7(4), e201–e204. <https://doi.org/10.1055/s-0037-1608640>
82. Kaiser Permanente Medical Care. Improving hospital breastfeeding support: Implementation toolkit. 2013. Cited 8 December 2019. Available at: <http://kpcmi.org/wp-content/uploads/2013/03/kaiser-permanente-breastfeeding-toolkit.pdf>
83. Chantry CJ, Eglash A, Labbok M. ABM Position on Breastfeeding-Revised 2015. *Breastfeed Med* 2015; 10 (9): 407-11.
84. Rosin SI, Zakarija-Grković I. Towards integrated care in breastfeeding support: a cross-sectional survey of practitioners' perspectives. *Int Breastfeed J* 2016; 11:15. doi: 10.1186/s13006-016-0072
85. Evanoff B, Potter P, Wolf L, Grayson D, Dunagan C, Boxerman S. Can we talk? Priorities for patient care differed among health care providers. In: Henriksen K, Battles JB, Marks ES, Lewin DI, eds. Advances in patient safety: from research to implementation. Vol. 1, Research findings. Rockville, MD: Agency for Healthcare Research and Quality; 2005: p. 5-14.

86. Steihaug S, Johannessen AK, Ådnanes M, Paulsen B, Mannion R. Challenges in achieving collaboration in clinical practice: the case of Norwegian Health Care. *Int J Integr Care* 2016;16(3): 1-13. doi: <http://doi.org/10.5334/ijic.2217>
87. Wieczorek CC, Marent B, Dorner TE, Dür W. The struggle for inter-professional teamwork and collaboration in maternity care: Austrian health professionals' perspectives on the implementation of the Baby-Friendly Hospital Initiative. *BMC Health Serv Res* 2016; 16: 91. doi: 10.1186/s12913-016-1336-3
88. Anstey EH. Factors related to the professional management of early breastfeeding problems: perspectives of lactation consultants (2013). Graduate Theses and Dissertations. 2013. Cited 8 December 2019. Available at: <http://scholarcommons.usf.edu/etd/4860>.
89. Chabot G, Lacombe M. Factors influencing the intention of perinatal nurses to adopt the Baby-Friendly Hospital Initiative in southeastern Quebec, Canada: implications for practice. *Nurs Res Pract* 2014, Article ID 603964. doi:10.1155/2014/603964
90. Sinha B, Chowdhury R , Sankar JM, J Martines J , Taneja S, Mazumder S , et al. Interventions to improve breastfeeding outcomes: a systematic review and meta-analysis *Acta Pædiatrica* 2015; 104: 114–35.
91. Blumenthal DM, Song Z, Jena AB, Ferris TG. Guidance for structuring team-based incentives in healthcare. *Am J Manag Care* 2013; 19(2): e64-e70.
92. CDC/National Center for Health Statistics. International Classification of Diseases, Tenth Revision, Clinical Modification (ICD-10-CM). 2019. Cited 8 December 2019. Available at: https://www.cdc.gov/nchs/icd/icd_10cm.htm.

02

บันได 10 ขั้นสู่ความสำเร็จ ของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (ฉบับปรับปรุง 2018)

1. Global Breastfeeding Collective. Breastfeeding scorecard, 2018: enabling women to breastfeed through better policies and programmes. Geneva: UNICEF, WHO, 2018.
2. UNICEF, WHO. Innocenti Declaration 2005 on Infant and Young Child Feeding. 22 November 2005. Florence, Italy. 2005. Cited 8 December 2019. Available at: <http://innocenti15.net/declaration.pdf.pdf>
3. UNICEF, WHO. The extension of the 2025 Maternal, Infant and Young Child nutrition targets to 2030. New York: NY. 2018. Cited 8 December 2019. Available at: [https://www.who.int/nutrition/global-target-2025/...](https://www.who.int/nutrition/global-target-2025/)
4. Pérez-Escamilla R, Martinez JL, Segura-Pérez S. Impact of the Baby-friendly Hospital Initiative on breastfeeding and child health outcomes: a systematic review. *Matern Child Nutr* 2016; 12(3): 402–17.
5. Piwoz EG, Huffman SL. The impact of marketing of breast-milk substitutes on WHO-recommended breastfeeding practices. *Food Nutr Bull* 2015; 36 (4): 373-86.
6. Li CM, Li R, Ashley CG, Smiley JM, Cohen JH, Dee DL. Associations of hospital staff training and policies with early breastfeeding practices. *J Human Lactation* 2013; 30 (1): 88-96.
7. Ward LP, Williamson S, Burke S, Crawford-Hemphill R, Thompson AM. Improving exclusive breastfeeding in an urban academic hospital. *Pediatrics* 2017; 139 (2): e20160344. doi:10.1542/peds.2016-0344.
8. Feldman-Winter L. Evidence-based interventions to support breastfeeding. *Pediatr Clin North Am* 2013; 60 (1): 169–87.
9. Meedy S, Fernandez R, Fahy K. Effect of educational and support interventions on long-term breastfeeding rates in primiparous women: a systematic review and meta-analysis. *JBI Database Syst Rev Implement Rep* 2017; 15: 2307–32.
10. Wouk K, Tully KP, Labbok MH. Systematic review of evidence for Baby-Friendly Hospital Initiative Step 3. *J Hum Lact* 2017; 33: 50–82.
11. Lumbiganon P, Martis R, Laopaiboon M, Festin MR, Ho JJ, Hakimi M. Antenatal breastfeeding education for increasing breastfeeding duration. *Cochrane Database Syst Rev* 2016; 12: CD006425.

12. Munn AC, Newman SD, Mueller M, Phillips SM, Taylor SN. The impact in the United States of the Baby-Friendly Hospital Initiative on early infant health and breastfeeding outcomes. *Breastfeed Med* 2016; 11: 222–30.
13. de Jager E, Broadbent J, Fuller-Tyszkiewicz M, Nagle C, McPhie S, Skouteris H. A longitudinal study of the effect of psychosocial factors on exclusive breastfeeding duration. *Midwifery* 2015; 31: 103–11.
14. McFadden A, Gavine A, Renfrew MJ, Wade A, Buchanan P, Taylor JL, et al. Support for healthy breastfeeding mothers with healthy term babies. *Cochrane Database Syst Rev* 2017, Issue 2. Art. No.: CD001141. doi: 10.1002/14651858.CD001141.pub5
15. Sinha B, Chowdhury R, Sankar MJ, Martines J, Taneja S, Mazumder S, et al. Interventions to improve breastfeeding outcomes: a systematic review and meta-analysis. *Acta Paediatrica* 2015; 104 (467): 114-34.
16. Smith ER, Hurt L, Chowdhury R, Sinha B, Fawzi W, Edmond KM, et al. Delayed breastfeeding initiation and infant survival: a systematic review and meta-analysis. *PLoS One* 2017; 12(7): e0180722. doi:10.1371/journal.pone.0180722.
17. Moore ER, Bergman N, Anderson GC, Medley N. Early skin-to-skin contact for mothers and their healthy newborn infants. *Cochrane Database Syst Rev* 2016; 11: CD003519. doi: 10.1002/14651858.CD003519.pub4.
18. Safari K, Saeed AA, Hasan SS, Moghaddam-Banaem L. The effect of mother and newborn early skin-to-skin contact on initiation of breastfeeding, newborn temperature and duration of third stage of labor. *Int Breastfeed J* 2018; 13: 32. doi:10.1186/s13006-018-0174-9
19. Dumas L, Lepage M, Bystrova K, Matthiesen AS, Welles-Nyström B, Widström AM. Influence of skin-to-skin contact and rooming-in on early mother-infant interaction: a randomized controlled trial. *Clin Nurs Res* 2013; 22(3): 310-36.
20. Feldman-Winter L, Goldsmith JP, Committee on Fetus and Newborn, Task Force on Sudden Infant Death Syndrome. Safe sleep and skin-to-skin care in the neonatal period for healthy term newborns. *Pediatrics* 2016; 138 (3): e20161889. doi: 10.1542/peds.2016-1889.
21. Crenshaw J. Care practice #6: no separation of mother and baby, with unlimited opportunities for breastfeeding. *J Perinat Educ* 2007; 16 (3): 39–43.
22. Marsha Walker, RN, IBCLC. Formula supplementation of breastfed infants helpful or hazardous? *ICAN: Infant, Child, & Adolescent Nutrition* 2015; 7 (4): 198-207.
23. Jonsdottir OH, Fewtrell MS, Gunnlaugsson G, Kleinman RE, Hibberd PL, Jonsdottir JM, et al. Initiation of complementary feeding and duration of total breastfeeding:

- unlimited access to lactation consultants versus routine care at the well-baby clinics. *Breastfeed Med* 2014; 9 (4): 196-202.
- 24. Avila WM, Pordeus IA, Paiva SM, Martins CC. Breast and bottle feeding as risk factors for dental caries: a systematic review and metaanalysis. *PLoS ONE* 2015, 10(11): e0142922. doi:10.1371/journal.pone.0142922
 - 25. Howard CR, Howard FM, Lanphear B, Eberly S, deBlieck EA, Oakes D, et al. Randomized clinical trial of pacifier use and bottlefeeding or cupfeeding and their effect on breastfeeding. *Pediatrics* 2003; 111 (3): 511-8.
 - 26. Karabulut E, Yalcin SS, Ozdemir-Geyik P, Karaagaoglu E. Effect of pacifier use on exclusive and any breastfeeding: a metaanalysis. *Turk J Pediatr* 2009; 51 (1): 35-43.
 - 27. UNICEF, WHO. Implementation guidance: protecting, promoting and supporting breastfeeding in facilities providing maternity and newborn services: the revised Baby-friendly Hospital Initiative. Geneva: World Health Organization; 2018. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.
 - 28. Bass JL, Gartley T, Kleinman R. Unintended consequences of current breastfeeding initiatives. *JAMA Pediatr* 2016; 170(10): 923-4.
 - 29. Davanzo R, De Cunto A, Paviotti G, Travan L, Inglese S, Brovedani P, et al. Making the first days of life safer: preventing sudden unexpected postnatal collapse while promoting breastfeeding. *J Hum Lact* 2014; 31(1): 1-6.
doi: 10.1177/0890334414554927
 - 30. Moon RY, Task Force on Sudden Infant Death Syndrome. SIDS and other sleep-related infant deaths: updated 2016 recommendations for a safe infant sleeping environment. *Pediatrics* 2016; 138(5): e20162938. doi:10.1542/peds.2016-2938.
 - 31. Scheich B, Bingham D, AWHONN Perinatal Staffing Data Collaborative. Key findings from the AWHONN perinatal staffing data collaborative. *J Obstet Gynecol Neonatal Nurs* 2015; 44(2): 317-28.

03

กฎหมายและสวัสดิการการเลี้ยงลูก ด้วยนมแม่ในสถานประกอบการ

1. International Labour Organization. Maternity Protection Convention, 2000 (No. 183): Geneva, 88th ILC session (15 Jun 2000). Cited 10 March 2019. Available at: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:51:0::NO:51:P51_CONTENT_REPOID:2543250:NO
2. Heymann J, Sprague AR, Nandi A, Earle A, Batra P, Schickedanz A, et al. Paid parental leave and family wellbeing in the sustainable development era. *Public Health Rev* 2017; 38: 21. doi: 10.1186/s40985-017-0067-2.
3. พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่๓) พ.ศ. ๒๕๖๒. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๔๓ ก. ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๒.
4. คำชี้แจงกระทรวงแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ เรื่องที่ ๕ ลาเพื่อคลอดบุตร. ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๒.
5. กรมบัญชีกลาง. คู่มือการลา การได้รับเงินเดือน และการเลื่อนเงินเดือนระหว่างลาสำหรับข้าราชการ. กรกฎาคม ๒๕๖๐
6. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๒๙ ตอนพิเศษ ๒๒ ง, น ๑-๑๑. ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๕.
7. ระเบียบกรมกิจการเด็กและเยาวชนว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด พ.ศ. ๒๕๖๒. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๑๙๓ ง, น. ๑๑-๑๗. ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒.
8. พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓. ราชกิจจานุเบกษา, ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๑๒๒ ก. ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๓.
9. พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๕๓ ก, น. ๑-๓๓. ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๘.
10. ระเบียบสำนักงานประกันสังคมว่าด้วย ประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรสำหรับหญิงซึ่งอยู่กินด้วยกันสนิทสามีภริยา กับผู้ประกันตนโดยเปิดเผย พ.ศ. ๒๕๓๘. ราชกิจจานุเบกษา, ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๔๖ ง. ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๓๘.

11. พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๔๓ ๗, น. ๒๑-๒๘. ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๒.
12. ประกาศอธิบดีกรมสร屾ารเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ ๓๓๑) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่จ่ายเป็นค่าฝากรครรภ์และค่าคลอดบุตร ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๙๕ ง, น ๕๐-๕๒. ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑
13. Michaud-Létourneau I, Gayard M, Pelletier DL. Translating the International Code of Marketing of Breast-milk Substitutes into national measures in nine countries. *Matern Child Nutr* 2019; 15 (suppl 2): e12749. doi: 10.1111/mcn.12749.
14. กลุ่มงานส่งเสริมสวัสดิการแรงงาน กองสวัสดิการแรงงาน. การจัดตั้งมุนนแม่ในสถานประกอบกิจการ. 2018. Cited 10 February 2019. Available at: <http://welfare.labour.go.th/2018/index.php/2014-08-25-08-52-16>.

04

มาตรการป้องกันการจากอาหาร ทดแทนนมแม่

1. World Health Organization. The International Code of Marketing of Breast-milk Substitutes: frequently asked questions-2017 update. Geneva: World Health Organization; 2017.
2. International Baby Food Action Network. Breaking the rules, stretching the rules 2017: Evidence of code violations from June 2014 to June 2017. Penang: IBFAN-ICDC; 2017.
3. พระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐. ราชกิจจาฯ บงกช, เล่มที่ ๑๓๔ ตอนที่ ๗๒ ก, น ๑-๓๔. ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

05

ແນວປັບປຸງຕິກາຍອມຮັບກາເລື່ອງ ກາຣກດ້ວຍນມພສນ

1. Walker M. Formula supplementation of breastfed infants: helpful or hazardous? *Infant Child Adolesc Nutr* 2015; 7: 198–207.
2. Jirapaet K, Jirapaet V, Sritipsukho S. Safety of initiating early enteral feeding with slow volume advancement in preterm infants. *J Med Assoc Thai* 2010; 93: 1177-87.
3. WHO, UNICEF. Acceptable medical reasons for use of breast-milk substitutes. Geneva: World Health Organization; 2009.
4. Center of Disease Control and Prevention. Contraindications to breastfeeding or feeding expressed breast milk to infants. 2018. Cited 20 March 2019. Available at: <https://www.cdc.gov/breastfeeding/breastfeeding-special-circumstances/contraindications-to-breastfeeding.html>
5. UNICEF UK. Guidelines on providing information for parents about formula feeding. London. 2014. Cited 20 March 2019. Available at: <https://www.unicef.org.uk/babyfriendly/wp-content/uploads/sites/2/2018/02/Guidelines-on-providing-information-for-parents-about-formula-feeding.pdf>
6. UNICEF UK. How the Baby Friendly Initiative supports parents who formula feed. London. 2017. Cited 9 April 2019. Available at: <https://www.unicef.org.uk/babyfriendly/about/statements/>
7. Radzynski S, Callister LC. Mother's beliefs, attitudes, and decision making related to infant feeding choices. *J Perinat Educ* 2016; 25: 18-28.
8. United Nations Children's Fund. UNICEF guidance on the provision and use of breastmilk substitutes in humanitarian settings. New York: United Nations Children's Fund; 2018.
9. Infant Feeding in Emergencies Core Group. Infant and young child feeding in emergencies: Operational guidance for emergency relief staff and programme managers. Oxford: Emergency Nutrition Network; 2007.

10. Infant Feeding in Emergencies Core Group. Infant and young child feeding in emergencies: operational guidance for emergency relief staff and programme managers. version 3.0-October 2017. Oxford: Emergency Nutrition Network; 2017.
11. Infant Feeding in Emergencies Core Group. Infant feeding in emergencies module 2 version 1.1 for health and nutrition workers in emergency situations for training, practice and reference. Oxford: Emergency Nutrition Network; 2007.
12. United Nations Children's Fund. About WASH: Water, Sanitation and Hygiene. New York: UNICEF; 2016.
13. International Baby Food Action Network (IBFAN)-The International Code Documentation Centre (ICDC). The code and infant feeding in emergencies. Penang: IBFAN-ICDC; 2009.
14. Disaster Preparedness Advisory Council, Committee on Pediatric Emergency Medicine. Ensuring the health of children in disasters. Pediatrics 2015; 136: e1407-17. doi: 10.1542/peds.2015-3112.
15. American Academy of Pediatrics. Infant feeding in disasters and emergencies: breastfeeding and other options. 2015. Cited 8 December 2019. Available at: <https://www.aap.org/en-us/advocacy-and-policy/aap-health-initiatives/breastfeeding/documents/infantnutritiondisaster.pdf>